การศึกษาเจตคติที่มีต่อพฤติกรรมด้านความสันโดษของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ ในเขตกรุงเทพมหานคร (A Study of Attitudes toward Santosa (contentment) Behaviors of Students of Standard VIII in Bangkok)

ผศ.ดร. สมศักดิ์ บุญปู่ หัวหน้าภาคบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง "การศึกษาเจตคติที่มีต่อพฤติกรรมด้านความสันโดษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ ๒ ในเขตกรุงเทพมหานคร" มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเจตคติที่มีต่อพฤติกรรมด้านความสันโดษ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ และเพื่อศึกษาเปรียบเทียบเจตคติที่มีต่อพฤติกรรมด้านความสันโดษ ของนักเรียนจำแนกตามปัจจัยพื้นฐานและขนาดโรงเรียน ของเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็น นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ ในเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร ประจำปีการศึกษา ๒๕๕๓ จาก ๙ โรงเรียน จำนวน ๓๕๓ คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way Analysis of Variance)

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

- ๑. ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ก็พบว่า นักเรียนมีเจตคติในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ๑) ด้านยินดีตามได้ ข้อที่นักเรียนมีเจตคติสูงสุด ๓ อันดับแรก คือ ๑) ยินดีตามได้ ๒) ยินดีตามมี และ ๓) ยินดีตามควรตามลำดับ
- ๒. การวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับเจตคติที่มีต่อพฤติกรรมด้านความสันโดษของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ ในเขตกรุงเทพมหานครจำแนกตามเพศ ระหว่างชายและหญิง โดยภาพรวม พบว่า มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ก็พบว่า ไม่แตกต่างกัน

๓. การวิเคราะห์เปรียบเทียบเจตคติที่มีต่อพฤติกรรมด้านความสันโดษของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ ๒ ในเขตกรุงเทพมหานคร จำแนกตามเกรดเฉลี่ยรวมทุกวิชา ขนาดโรงเรียน อาชีพ บิดา อาชีพมารดา และสถานภาพของบิดามารดา โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One–Way Analysis of Variance: ANOVA) ผลการวิจัยสรุปว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ ในเขต กรุงเทพมหานคร ที่มีเกรดเฉลี่ยรวมทุกวิชา ขนาดโรงเรียน อาชีพบิดา อาชีพมารดา และสถานภาพ ของบิดามารดา ต่างกันมีเจตคติที่มีต่อพฤติกรรมด้านความสันโดษ ไม่แตกต่างกัน

คำหลัก: เจตคติ, ความรู้สึกที่ค่อนข้างถาวรต่อสิ่งเร้า, สิ่งของ, เหตุการณ์, สถานการณ์, ประสบการณ์ พฤติกรรม, สิ่งที่แสดงออกมาเพื่อตอบสนองต่อสิ่งเร้า, ความสันโดษของนักเรียน, ความยินดี พอใจตามได้, ตามมี, ตามควรแก่ฐานะ, นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒, นักเรียนที่เรียน ในโรงเรียนภาครัฐและเอกชน

ABSTRACT

The research entitled 'A Study of the Attitudes toward Santosa (contenment) Behaviors of Students of Standard VIII in Bangkok' aims to study Standard VIII students' attitudes toward Santosa (contenment) behaviors, and to comparatively study Standard VIII students' attitude toward Santosa (contenment) behaviors classified by basic factors and school sizes in the educational areas of Bangkok. This is a survey research. The data were collected by administering questionnaires to 353 Standard VIII students from 9 schools in the Educational Area of Bangkok in the academic year 2011. Statistics used for the data analysis are Percentage, Mean (\bar{x}) , Standard Deviation (S.D.), t-test and One-Way Analysis of Variance. The results of the study were as follows:

- 1. Regarding the Bangkok Standard VIII students' attitudes on the Santosa (contentment) behaviors, it was found that their attitudes, as a whole, were in a high level. When considering for each aspect, it was also found that all aspects of students attitudes were in high level in the following orders: contentment with what one gets and deserves to get, contentment with what is within one's capacity and contentment with what is bentting.
- 2. Regarding the result of the comparative analysis of the Bangkok Standard VIII students' attitude toward santosa behavior classified by males and females, it was, as a whole, found that they were not significantly different in their attitudes which was not in accordance with the hypothesis set up and while individually considering, it was also found not to be significantly different.
- 3. Concerning the comparative analysis of the Bangkok Standard VIII students' attitude toward the santosa (contentment) behaviors classified by Grade Points Average of all subjects, the size of schools, and parents' occupation and status through the One-Way Analysis of Variance (ANOVA), it was found that the students who have different GPA, different sizes of schools and different parents' occupation and status were not different in their attitudes toward Santosa (contentment) behaviours.

๒๗๘ สารนิพนธ์ ๒๕๕๗

Keywords: Attitude, Constant emotion to stimulus, Objects, Incident, Situation, Experience, Behavior, Behavior to answer the stimulus, Students' content, Satisfaction as one is able, Satisfaction as one has, Satisfaction as one is popper to their status, Students in secondary school, Students learn in the government and private schools

บทน้ำ

การศึกษาวิจัยเรื่องนี้ เกิดขึ้นจากความสนใจที่จะศึกษาเจตคติที่มีต่อพฤติกรรมด้านความสันโดษ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ ในเขตกรุงเทพมหานคร กระบวนการเสริมสร้างเจตคติที่มีต่อพฤติกรรม ด้านความสันโดษของนักเรียน เพื่อพัฒนาจิตใจแก่นักเรียนมัธยมศึกษา ปีที่ ๒ ในกรุงเทพมหานคร และเชื่อมโยงนักเรียน ให้เรียนรู้กิจกรรมต่าง ๆ เข้าด้วยกัน เป็นการสร้างความรู้ ความเข้าใจ พฤติกรรม การใช้จ่ายให้เกิดความคุ้มค่าตามแนวทางพระพุทธศาสนา เพื่อให้เห็นคุณค่าการใช้จ่ายต่าง ๆ ในชีวิต ประจำวันของตนเอง และเป็นการพัฒนาจิตใจ ปัญญาของนักเรียนในกรุงเทพมหานคร โดยมีวัตถุประสงค์ การวิจัยเพื่อศึกษาเจตคติที่มีต่อพฤติกรรมด้านความสันโดษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ ในโรงเรียน ขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ของเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เพื่อศึกษาเปรียบเทียบเจตคติ ที่มีต่อพฤติกรรมด้านความสันโดษของนักเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ ของเขต พื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร

เครื่องมือและวิธีการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อศึกษา "การศึกษาเจตคติที่มีต่อ พฤติกรรมด้านความสันโดษของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ ในเขตกรุงเทพมหานคร" ซึ่งจะแสดงให้ เห็นถึงทัศนคติความสันโดษของนักเรียน ที่มีต่อการปฏิบัติตน และการใช้ชีวิตประจำวัน เครื่องมือที่ใช้ ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) โดยมีลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายปิด (Closed ended Questions) ในแบบสอบถามได้กำหนดคำตอบหลายคำตอบ เพื่อให้ผู้ตอบได้เลือกตอบข้อ ที่ต้องการให้มากที่สุด โดยแบ่งออกเป็น ๒ ตอน ๑) ปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง มี เพศ ขนาด โรงเรียน เกรดเฉลี่ย โดยลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบให้เลือกตอบ ๒) ปัจจัยทางด้านการศึกษาเจตคติ ที่มีต่อพฤติกรรมด้านความสันโดษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ ลักษณะคำถามเป็นแบบ Rating Scale โดยให้คะแนนเป็น ๕ ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

ผู้วิจัยได้แบ่งขั้นตอนการดำเนินการวิจัยดังนี้ ๑) รูปแบบการวิจัย ๒) ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ๓) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ๔) การเก็บรวบรวมข้อมูล ๕) การทดสอบเครื่องมือ ๖) การวิเคราะห์ข้อมูล ๗) ทั้งนี้เพื่อทราบถึงการศึกษาเจตคติที่มีต่อพฤติกรรมด้านความสันโดษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ โรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลางและโรงเรียนขนาดใหญ่ในเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานครได้ดำเนิน

การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ๑) ศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร (Documentary Survey) โดยการศึกษาทฤษฎีและแนวคิดในตำรา วารสาร ผลงานวิจัย วิทยานิพนธ์ ตลอดจนเอกสารต่าง ๆ เพื่อสร้างกรอบแนวคิดนำการวิจัยและสมมติฐาน ๒) ศึกษาโดยวิจัยภาคสนาม (Field Survey) โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยได้จากการทบทวนวรรณกรรม เป็นเครื่องมือในการ เก็บรวบรวมข้อมูลที่จะมาทำการวิเคราะห์ และเก็บข้อมูลจากนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาปีที่ ๒ ในเขต พื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร ประจำปีการศึกษา ๒๕๕๓

จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ชั้น มัธยมศึกษาปีที่ ๒ ในเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร ประจำปีการศึกษา ๒๕๕๓ โดยแบ่ง เป็น โรงเรียนขนาดเล็กจำนวน ๓ แห่ง ซึ่งมีนักเรียนตั้งแต่จำนวน ๑-๔๐๐ คน โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน ๓ แห่ง มีนักเรียนตั้งแต่จำนวน ๔๐๑-๘๐๐ คน และโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน ๓ แห่ง มีนักเรียนตั้งแต่ จำนวน ๘๐๑ คน เป็นต้นไป ซึ่งโรงเรียนทั้งสิ้นมีจำนวน ๑๐ แห่ง และประชากรทั้งหมด จำนวน ๔,๕๐๐ คน

ผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง "การศึกษาเจตคติที่มีต่อพฤติกรรมด้านความสันโดษของนักเรียน ขั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ ในเขตกรุงเทพมหานคร" การดำเนินการวิจัยโดยวิธีวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ ขั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ ในเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร ประจำปีการศึกษา ๒๕๕๓ จาก ๑๐ โรงเรียน จำนวน ๓๕๓ คน

ผลจากการศึกษา จะเห็นว่าด้านการยินดีตามมี นักเรียนให้ความสำคัญน้อยกว่าด้านยินดีตามได้ ด้านยินดีตามมี ทั้งนักเรียนชายและนักเรียนหญิง หรือแทบจะไม่สนใจเรื่อง อาจจะไม่เข้าใจคำว่ายินดี ตามมี หมายถึงอะไร สะท้อนให้เห็นว่านักเรียนในยุคปัจจุบัน เป็นสังคมวัตถุบริโภคนิยม ตามกระแส เทคโนโลยี ใช้ชีวิตของการเป็นนักเรียนล้วนแต่มีค่าใช้จ่ายที่ฟุ่มเฟือยมาก แม้ว่าทางผู้ปกครอง และทาง ครูและบุคลากรทางการศึกษาจะพยายามปลูกฝังในเรื่องความสันโดษและความประหยัด อยู่เสมอ แทบจะในทุกกิจกรรมทางการศึกษา แต่นักเรียนก็ให้ความสำคัญด้านวัตถุนิยม หรือสังคมบริโภคนิยม มีหน้ามีตาในสังคมเพื่อนนักเรียนด้วยกัน เป็นการยกฐานะให้เทียมเท่ากับคนอื่น ส่วนผู้ปกครอง

การศึกษาเจตคติที่มีต่อพฤติกรรมด้านความสันโดษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ ในเขตกรุงเทพมหานคร ๒๘๑

ก็ส่งเสริมบุตรหลานให้เกิดค่านิยมที่ผิดใช้จ่ายที่ฟุ่มเฟือยมากเกินความจำเป็นสำหรับวัยแห่งการเรียน และสิ่งเร้าในสังคม สภาพแวดล้อม และค่านิยมในสังคมที่เปลี่ยนไปตามยุคสมัย ทำให้เด็กเกิดความสนใจ ในค่านิยมการใช้จ่ายด้านวัตถุเครื่องใช้สอยของใช้ฟุ่มเฟือยมากสิ่งเหล่านี้ สะท้อนให้เห็นว่า สังคมไทย กำลังก้าวเข้าสู่ยุคบริโภคนิยมตามกระแสโลกสมัยใหม่

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง "การศึกษาเจตคติที่มีต่อพฤติกรรมด้านความสันโดษของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ ๒ ในเขตกรุงเทพมหานคร" ได้ข้อสรุปที่มีประเด็นที่สำคัญและน่าสนใจสมควรนำมา อภิปรายผล ดังนี้

เจตคติที่มีต่อพฤติกรรมด้านความสันโดษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ ใน เขต กรุงเทพมหานคร วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย (汞) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับเจตคติ ที่มีต่อพฤติกรรมด้านความสันโดษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยภาพ รวม พบว่า อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านก็พบว่า มีการบริหารอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ๑) ด้านยินดีตามได้ ๒) ด้านยินดีตามควร และ ๓) ด้าน ยินดีตามมี ตามลำดับ ดังนี้

๑. ด้านยินดีตามได้ นักเรียนมีความคิดเห็นที่ดีต่อความสันโดษว่า และเมื่อพิจารณาเป็นราย ประเด็นแต่ละข้อคำถาม เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้ ๑) เมื่อพ่อแม่ซื้อสิ่งของไม่ถูกใจ ให้ข้าพเจ้าจะรู้สึกไม่พอใจ ๒) นักเรียนรู้สึกพอใจกับฐานะของบิดามารดา ๓) นักเรียนมีความสุขกับ สิ่งของ ๆ ตน ๔) นักเรียนรู้สึกพอใจกับที่อยู่อาศัยในปัจจุบัน ๕) นักเรียนรู้สึกพอใจกับเพื่อนที่คบ ๖) นักเรียนรู้สึกพอใจกับสิ่งของที่พ่อแม่ซื้อให้ ๗) นักเรียนพอใจที่ผู้ปกครองซื้อสิ่งของราคาแพงที่ตน อยากได้ ๘) นักเรียนรู้สึกพอใจกับจำนวนเงินที่บิดามารดาให้มาโรงเรียนแต่ละวัน ๔) นักเรียนรู้สึก ผิดหวังทุกครั้งที่พ่อแม่ซื้อของให้ไม่ถูกใจ ๑๐) นักเรียนมีความพอใจกับสิ่งของทุกอย่างที่ตนมี ๑๑) นักเรียนรู้สึกพอใจกับโรงเรียนที่ตนกำลังศึกษา ๑๒) นักเรียนรู้สึกน้อยใจที่ตนเกิดมาในครอบครัว ที่ยากจน

๒. ด้านยินดีตามมี นักเรียนมีความคิดเห็นที่ดีต่อความสันโดษว่า และเมื่อพิจารณาเป็นราย ประเด็นแต่ละข้อคำถาม เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้ ๑) นักเรียนมีความพอใจกับ สิ่งของที่ตนเองหามาได้ ๒) นักเรียนอยากได้อะไรก็จะเก็บเงินซื้อเอง ๓) นักเรียนมีความสุขกับการใช้ ชีวิตอย่างพอเพียงกับฐานะของตน ๔) นักเรียนอยากได้อะไร ถ้าไม่ได้จะรู้สึกเป็นทุกข์ใจมาก ๕) นักเรียน รู้สึกพอใจที่ได้แบ่งปันสิ่งของของตนให้กับเพื่อน ๆ ๖) นักเรียนพอใจกับการได้ทำหน้าที่ของตนในขณะ ที่เป็นนักเรียน ๗) นักเรียนมีความสุขกับการดำเนินชีวิตด้วยสิ่งของตนเองตามที่สามารถหาได้ด้วยตนเอง ๘) นักเรียนภูมิใจที่ได้ช่วยเหลือผู้ด้อยกว่า ๙) นักเรียนชอบนำสิ่งของที่เหลือใช้มาประยุกต์ใช้ให้เกิด ประโยชน์ และ ๑๐) นักเรียนจะไม่พอใจเมื่อผู้ปกครองไม่ให้เงินตามที่ตนเองต้องการสำหรับการไปโรงเรียน ตามลำดับ

๓. ด้านยินดีตามควร นักเรียนมีความคิดเห็นที่ดีต่อความสันโดษ และเมื่อพิจารณาเป็นราย ประเด็นแต่ละข้อคำถาม เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้ ๑) เมื่อนักเรียนอยากได้สิ่งของ ที่มีราคาแพงจะคิดถึงฐานะของตนก่อนเสมอ ๒) นักเรียนพอใจกับการบริจาคทรัพย์สิ่งของช่วยเหลือ ผู้เดือดร้อน ๓) นักเรียนยินดีปรับปรุงตนเอง เมื่อรู้สึกว่าตนเองทำผิด ๔) นักเรียนพอใจกับเพื่อนที่ชวน ไปเที่ยวกลางคืน ๕) นักเรียนไม่พอใจกับผลการเรียนของตนที่สอบได้แต่ละครั้ง ๖) นักเรียนกล้าปฏิเสธ เพื่อนที่ชอบชวนไปเที่ยว ดื่ม กิน ๓) นักเรียนจะรู้สึกไม่พอใจเมื่อมีใครมาตำหนิผลงานของตน ๘) นักเรียน ชอบแก้ปัญหาชีวิตด้วยตนเอง ๙) นักเรียนพอใจกับการได้ทำความดีของตน และ ๑๐) เมื่อนักเรียน มีปัญหาชอบปรึกษาเพื่อน ๆ มากกว่าแก้ปัญหาด้วยตนเอง ตามลำดับ

จากผลการวิจัยเรื่องนี้จะเห็นว่าด้านการยินดีตามมี มีค่าเฉลี่ยอยู่อันดับสุดท้ายเป็นสะท้อนให้เห็น ว่านักเรียนในยุคปัจจุบันในการเรียนการสอนและการใช้ชีวิตของการเป็นนักเรียนล้วนแต่มีค่าใช้จ่ายที่ เป็นตัวเงินเข้ามาเกี่ยวข้องด้วยมาก และสิ่งเร้าในสังคม สภาพแวดล้อม และค่านิยมในสังคมที่เปลี่ยนไป ตามยุคสมัย ทำให้เด็กเกิดความสนใจในค่านิยมการใช้จ่ายด้านวัตถุเครื่องใช้สอย ของใช้ฟุ่มเฟือยมาก แม้ว่าทางผู้ปกครอง และทางครูและบุคลากรทางการศึกษาจะพยายามปลูกฝังในเรื่องความสันโดษและ ความประหยัด อยู่เสมอแทบจะในทุกกิจกรรมทางการศึกษา และจากผลการวิจัยดังกล่าวมีลักษณะ สอดคล้องหรือมีบริบทเดียวกันกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในงานวิจัยของ สันติ อุนจะนำ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การนำหลักความสันโดษไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฎราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช ปีการศึกษา ๒๕๔๘" จากสภาพปัญหาในปัจจุบันจะเห็น ได้ว่า นักศึกษาของมหาวิทยาลัยมหามกุฎราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช ขาดการนำหลักธรรม ทางพระพุทธศาสนา คือ ความสันโดษไปใช้ในชีวิตประจำวัน จึงเป็นเหตุจูงใจให้ทำเรื่องนี้ โดยมี

วัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสาเหตุ ปัจจัยความสัมพันธ์และข้อเสนอแนะที่เกี่ยวกับการนำหลักธรรมไปใช้ ของนักศึกษาและมีวิธีการวิจัยโดยใช้แบบสอบถามจากการสุ่มตัวอย่าง จำนวน ๑๘๖ คน ผลการวิจัย พบว่า นักศึกษามีความรู้เป็นส่วนมาก และหลักความสันโดษที่นักศึกษานำไปใช้ในชีวิตประจำวัน มากที่สุดคือ ยถาสารุปปสันโดษ รองลงมา คือ ยถาพลสันโดษ นอกจากนี้ยังพบว่า นักศึกษามีการนำ หลักยถาลาภสันโดษมาใช้น้อยที่สุด อีกทั้งมีข้อเสนอแนะจากนักศึกษาว่า ควรพอใจในสิ่งที่ตนมีอยู่และ รู้จักประหยัด อดออม สอดคล้องกับงานวิจัยของ **ชรินทร์ มั่งคั่ง** ได้ศึกษาเรื่อง "การจัดกิจกรรมเสริม หลักสูตรสาระการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคเหนือ" ผลการวิจัยพบว่า ๑. ครูสังคมศึกษามากกว่าร้อยละ ๕๐ ได้จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ๘ กิจกรรมดังนี้ คือ ๑) การจัด กิจกรรมบริการสาธารณะเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชน 🔊 การศึกษาดูงานในแหล่งเรียนรู้ เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง ๓) การวิเคราะห์กรณีศึกษาเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง ๔) การจัดทำโครงงาน เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมเศรษฐกิจพอเพียง ๕) การอภิปรายข่าวหรือสถานการณ์เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง ๖) การสืบค้นความรู้เรื่องเศรษฐกิจพอเพียงกับครูภูมิปัญญาท้องถิ่น ๗) การจัดป้ายนิเทศให้ความรู้เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง และ ๘) การแสดงนิทรรศการที่ประยุกต์ใช้ความรู้เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง อย่างไร ก็ตามยังพบว่าครูสังคมศึกษาน้อยกว่าร้อยละ ๕๐ ที่จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรใน ๓ กิจกรรม ได้แก่ ๑) การแสดงบทบาทสมมติหรือสถานการณ์จำลอง การวิเคราะห์ภาพยนตร์หรือสารคดีที่เกี่ยวกับเรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง 🔊 การเขียนบันทึกหรือสะท้อนความคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมเศรษฐกิจพอเพียง และ ๓) การผลิตสื่อแผ่นพับ แผ่นป้าย สื่อวิทยุ รณรงค์เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง ๒. ครูสังคมศึกษา ได้เสริมสร้างคุณธรรม ๘ ประการให้กับนักเรียนในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรสาระการเรียนรู้ เศรษฐกิจพอเพียง เรียงตามลำดับความถี่จากน้อยไปหามาก ดังนี้ คือ ความขยัน ความมีน้ำใจ ความชื่อสัตย์ ความสะอาด ความมีวินัย ความสุขภาพ ความประหยัดและความสามัคคี ๓. นักเรียน ระดับมัธยมศึกษาภาคเหนือ มีความรู้เรื่องเศรษฐกิจพอเพียงในระดับปานกลาง ๕๓.๘๙ นักเรียน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ ๕๗.๕๐ นักเรียนเห็นว่ากิจกรรมเสริมหลักสูตรสาระเศรษฐกิจพอเพียง เป็นเรื่องที่น่าสนใจและมีประโยชน์ ร้อยละ ๘๐.๐๘

จากผลการวิจัยเรื่องนี้จะเห็นว่าด้านการยินดีตามมี มีค่าเฉลี่ยอยู่อันดับสุดท้ายเป็นสะท้อนให้เห็น ว่านักเรียนในยุคปัจจุบันในการเรียนการสอนและการใช้ชีวิตของการเป็นนักเรียนล้วนแต่มีค่าใช้จ่าย ที่เป็นตัวเงินเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย และสิ่งเร้าในสังคม สภาพแวดล้อม และค่านิยมในสังคมที่เปลี่ยนไป ตามยุคสมัย ทำให้เด็กเกิดความสนใจในค่านิยมการใช้จ่ายด้านวัตถุเครื่องใช้สอย ของใช้ฟุ่มเฟือยมาก

แม้ว่าทางผู้ปกครอง และทางครูและบุคลากรทางการศึกษาจะพยายามปลูกฝั่งในเรื่องความสันโดษและ ความประหยัด อยู่เสมอแทบจะในทุกกิจกรรมทางการศึกษาด้วย

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยครั้งนี้ซึ่งมีข้อเสนอแนะที่ควรปรับปรุงจากผลการวิจัยและจากข้อคิดเห็นของผู้ตอบ แบบสอบถามซึ่งสรุปเป็นประเด็นได้ดังนี้

๑. ด้านยินดีตามได้ ควรมีการปลูกฝังค่านิยมเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตที่ถูกต้องตามหลัก เศรษฐกิจพอเพียงแก่เด็ก โดยผู้ปกครอง ครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้การสนับสนุนและส่งเสริม อย่างต่อเนื่องในกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลายรูปแบบ มีการจัดนิทรรศการ การทัศนศึกษา หรือการเสวนาทางวิชาการ เป็นต้น

๒. ด้านยินดีตามมี ควรมีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการประหยัด เสริมสร้างทัศนคติที่ดีแก่เด็ก ให้รู้จักยินดีตามสมควรแก่ฐานะของครอบครัว เหมาะสมกับรายได้ มุ่งเน้นปลูกฝังจากการจัดกิจกรรม เสริมหลักสูตร การจัดนิทรรศการ และการทัศนศึกษา เป็นต้น

๓. ด้านยินดีตามควร ควรมีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพฤติกรรมเชิงจริยธรรมแก่เด็ก โดยมุ่ง เน้นด้านการมีวินัยในตนเอง ความประหยัด ความกตัญญู และความสุภาพ เช่น การจัดกิจกรรมเข้าค่าย จริยธรรม ค่ายพุทธบุตร กิจกรรมส่งเสริมการใช้ภาษาไทย เป็นต้น เพื่อส่งเสริมให้เด็กมีเจตคติที่ดี ต่อการเรียน ต่อสังคม สภาพแวดล้อม และคนรอบข้าง ซึ่งสิ่งเหล่านี้มีอิทธิพลสูงต่อการเปลี่ยนแปลง ทัศนคติและพฤติกรรมของเด็ก

การศึกษาเจตคติที่มีต่อพฤติกรรมด้านความสันโดษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ ในเขตกรุงเทพมหานคร ๒๘๕

เอกสารอ้างอิง

- ชรินทร์ มั่งคั่ง. "การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรสาระการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนมัธยม-ศึกษา ภาคเหนือ". รายงานการวิจัย, ภาควิชามัธยมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย เชียงใหม่, ๒๕๕๑.
- สันติ อุนจะนำ. "การนำหลักความสันโดษไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันของนักศึกษามหาวิทยาลัย มหามกุฎราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศการาช ปีการศึกษา ๒๕๔๘". รายงาน การวิจัย โครงการฝึกอบรมพัฒนานักวิจัยรุ่นที่ ๓ หลักสูตรที่ ๑ สถาบันวิจัยญาณสังวร, มหาวิทยาลัยมหามกุฎราชวิทยาลัย, ๒๕๔๘.

อาคารเทคโนโลยีสารสนเทศและหอสมุดกลาง